

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

**Wpływ ciśnienia na mechanizm transportu
elektrycznego w selenianach amonowych
o różnych stechiometriach**

ROZPRAWA DOKTORSKA

mgr inż. Łukasz Lindner

Promotor:

dr hab. Maria Zdanowska-Frączek, prof. IFM PAN

Poznań, 2017

Streszczenie

Niniejsza rozprawa doktorska poświęcona jest badaniom zjawisk transportowych wybranych przewodników protonowych, selenianów amonowych o różnych stechiometriach $(\text{NH}_4)_3\text{H}(\text{SeO}_4)_2$ i $(\text{NH}_4)_4\text{H}_2(\text{SeO}_4)_3$, należących do grupy kryształów kwasów stałych.

Właściwości superprotonowe tej grupy materiałów, budzą szerokie zainteresowanie ze względu na możliwości ich zastosowania, jako elektrolity stałe w urządzeniach elektrochemicznych, między innymi, w ogniwach paliwowych.

Kryształy wybrano tak, aby stanowiły modelowe układy molekularne do badania efektów nieliniowych w procesie transportu ładunku, a jednocześnie spełniały kryterium wartości przewodnictwa powyżej 10^{-2} S/cm.

Określone zostały mechanizmy transportu elektrycznego, kinetyka przemiany superjonowej oraz rola kationów NH_4^+ . Podstawową techniką badawczą była spektroskopia impedancyjna pod ciśnieniem hydrostatycznym. W uzupełnieniu powyższej techniki zastosowano metodę ^1H NMR oraz symulacje komputerowe, zaprojektowane specjalnie dla jednego z badanych kryształów, wykorzystujące algorytm Kinetycznego Monte Carlo.

W pracy przedstawiono postulowany mechanizm transportu protonów, zaproponowano ścieżki transportu ładunku oraz określono rolę jonów NH_4^+ w procesie przewodzenia. Wykazano również, że istotnym parametrem w procesie transportu ładunku jest geometria wiązań wodorowych uwikłanych w ścieżkę transportu. Zamieszone w pracy dyskusje są próbą wyjaśnienia zjawisk towarzyszących przemianom do faz superprotonowych. Zbadano kinetykę przejścia do fazy superjonowej dla kryształu $(\text{NH}_4)_4\text{H}_2(\text{SeO}_4)_3$ przy ustalonych warunkach termodynamicznych posługując się modelem Avramiego.